

In 1550 bestond het rechtsgebied van de stad uit de bekende stadsdriehoek waarvan de lange zijde langs de Leuve (de noordelijke stroom in de Maasbocht) lag, de smalle bebouwde stroken grond aan weerskanten van de Schie tot Overschie en van de Rotte tot de Broekheulse wetering, en het ambacht van Voor-Rubroek³). De kerspel- of parochiegrenzen waren daaraan niet helemaal gelijk en volgden een ouder verloop: tot de parochie van Rotterdam met de St. Laurenskerk als centrum behoorde wel globaal de stadsdriehoek maar niet het binnen de vesten gelegen Roodezand met het oude slot Bulgersteyn en evenmin de buiten de vesten gelegen gebieden; alleen Voor-Rubroek werd tot de parochie van Rotterdam gerekend. Het overige behoorde tot de parochies Hillegersberg en Overschie.

Lag de poorte binnen het baljuwschap van Schieland, de parochie lag binnen het dekenaat met dezelfde naam. Ook deze beide territoria dekten elkaar niet: de indeling in dekenaten was ouder dan in baljuwschappen en hoogheemraadschappen (waterschappen) en weerspiegelde een geografische toestand van voor de grote overstromingen in de twaalfde eeuw. Tot het dekenaat behoorden ook parochies ten zuiden van de Merwede/Maas, namelijk IJsselmonde, Charlois en Rhoon, verder Vlaardingen met haar dochterkerken Overschie, Ketel, Berkel, Rodenrijs en Schiedam; Schoonderlo, later Delfshaven; en Hillegersberg met haar dochterkerken Bleiswijk, Zevenhuizen, Kralingen en Rotterdam. Schiedam en Rotterdam betwistten elkaar de zetel van het dekenaat, totdat in 1533 een scheidsrechterlijke uitspraak bepaalde dat in beide plaatsen zittingen van de deken en de provisor zouden worden gehouden, telkens met de pastoors van de omliggende dorpen⁴). Schieland lag binnen het aartsdiakonaat van de Dom te Utrecht, een van de grote gebieden waarin het bisdom verdeeld was. Op de achtergrond van het gebeuren te Rotterdam zien we de aartsdiaken ten Dom of de bisschop van Utrecht handelen, en vooral bij benoemingen van geestelijken is hun schaduw in de stad duidelijk zichtbaar. Krachtige geestelijke leiding ging echter niet van hen uit.

Aangezien de stedelijke jurisdictie en de parochie elkaar niet geheel dekten was het aantal inwoners van beide niet gelijk. Gezien de geringe bebouwing langs de Schie en de Rotte (in 1557 stonden hier in totaal 16 huizen en 8 'cameren') en het kleine oppervlak van het Roodezand (dat binnen de parochie Hillegersberg een eigen kapel bezat) kan het verschil niet groot zijn geweest; het zal hooguit enkele honderden personen hebben bedragen.